

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. július 14.
(OR. en)

11725/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0226(COD)

AGRI 395
AGRILEG 135
ENV 835
CODEC 1348

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Rendelet a bizonyos új génkezelési technikákkal nyert növényekről, valamint a kapcsolódó élelmiszer- és takarmánytermékekről – <i>A Bizottság előterjesztése</i> – <i>Véleménycsere</i>

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Tanács (Mezőgazdaság és Halászat) 2023. július 25-i ülésén a fenti tárgyban tartandó véleménycsere alapjául szolgáló elnökségi háttéranyagot.

Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a bizonyos új génkezelési technikákkal nyert növényekről, valamint a kapcsolódó élelmiszerekről és takarmányokról, továbbá az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról

Az elnökség háttéranyaga

Az Európai Bizottság 2023. július 5-én az „élelmiszerekkel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos csomag” részeként rendeletjavaslatot¹ fogadott el az új génkezelési technikákról. A javaslat célja egyrészt az, hogy az uniós agrár-élelmiszeripari ágazat hozzá tudjon járulni az európai zöld megállapodásban, valamint „a termelőtől a fogyasztóig” és a biodiverzitási stratégiában foglalt innovációs és fenntarthatósági célkitűzésekhez, másrészt pedig hogy javuljon az ágazat versenyképessége, fenntartva egyúttal az egészség és a környezet magas szintű védelmét.

A géntechnológiával módosított szervezetekre (GMO) vonatkozó hatályos uniós jogszabály 2001-es elfogadása óta jelentős előrelépés történt az olyan új génkezelési technikák kifejlesztése terén, amelyek a hagyományos nemesítési technikákhoz képest célzottabb, pontosabb és gyorsabb változtatásokat tesznek lehetővé a növények genetikai jellemzőiben. Emellett egyes technikák nem juttatnak be „idegen DNS-t” – azaz olyan fajokból származó DNS-t, amelyekkel a növény nem tud kereszteződni –, és az ennek eredményeként keletkező termékek nem különböztethetők meg a hagyományos módszerekkel nyert termékektől.

Az Európai Bíróság 2018-ban kimondta, hogy a mutagenézis új technikái, amelyek a 2001/18/EK irányelv² elfogadása óta jelentek meg, illetve kerültek java részben kifejlesztésre, a GMO-jogszabály hatálya alá tartoznak, és ezért azokra vonatkoznak az említett jogszabályban előírt kötelezettségek.

¹ 11592/23 + ADD 1.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2001/18/EK irányelve (2001. március 12.) a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

A Bíróság ítéletében felmerült gyakorlati kérdések tisztázása érdekében a Tanács 2019-ben az EUMSZ 241. cikkén alapuló határozatot³ fogadott el a Bizottságnak az új génkezelési technikák uniós jog szerinti jogállásáról szóló tanulmány és – amennyiben a tanulmány tükrében annak helye van – javaslat benyújtására való felkéréséről.

A Bizottság 2021-ben benyújtotta ezt a tanulmányt a Tanácsnak⁴. A mezőgazdasági miniszterek 2021. május 27-én véleménycserét folytattak a tanulmányban szereplő megállapításokról, és általános volt közöttük az egyetértés a tekintetben, hogy korszerűsíteni kell az új génkezelési technikákra vonatkozó hatályos jogszabályokat⁵.

A Bizottság – az érdekelt felekkel és a nyilvánossággal folytatott széles körű konzultációt követően, valamint Közös Kutatóközpontjának és az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságnak a tudományos munkájával alátámasztva – most benyújtotta az új génkezelési technikákról szóló, fent említett rendeletjavaslatot is.

A javaslat hatálya nem terjed ki az összes új génkezelési technikára, hanem csak a mutagenezist és a ciszgenezist célozta. Ezenkívül a nem keresztezhető fajokból származó genetikai anyagot („idegen DNS”-t) bejuttató új génkezelési technikákkal nyert növényekre nem terjed ki a javaslat hatálya, és azokat továbbra is teljes mértékben a GMO-jogszabály szabályozza.

³ A Tanács (EU) 2019/1904 határozata (2019. november 8.) a Bizottságnak a Bíróság C-528/16 sz. ügyben hozott ítéletére tekintettel az új génkezelési technikák uniós jog szerinti jogállásáról szóló tanulmány és – amennyiben a tanulmány eredményeire tekintettel annak helye van – javaslat benyújtására való felkéréséről.

⁴ 8285/21.

⁵ 9022/21.

A javaslat az új génkezelési technikákkal nyert növények két különböző kategóriáját szabályozza:

- Új génkezelési technikákkal nyert olyan növények, amelyek esetében a módosítás természetes úton is megtörténhet, vagy hagyományos nemesítéssel is elérhető (a továbbiakban: az új génkezelési technikákkal nyert növények 1. kategóriája). Ezeket a növényeket a szándékos kibocsátást és a forgalomba hozatalt megelőzően ellenőrzési eljárásnak vetik alá. Az új génkezelési technikákkal nyert növények és termékek 1. kategóriája mentesül a GMO-jogszabályban foglalt követelmények alól. Az egészség és a környezet védelmének biztosítása érdekében az ilyen növények és termékek szabályozása az alkalmazandó ágazati jogszabályok és horizontális keretek alapján történik. Emellett az átláthatóságnak és a választás szabadságának a fokozása érdekében nyilvános adatbázisban fognak szerepelni. A növényi szaporítóanyagot az új génkezelési technikákkal nyert növények 1. kategóriájához tartozóként fogják majd felcímkézni, és ezt a jogállást tüntetik majd fel a növényfajták közös fajtajegyzékében.
- Az új génkezelési technikákkal nyert növények 1. kategóriájától eltérő, új génkezelési technikákkal nyert növények (a továbbiakban: az új génkezelési technikákkal nyert növények 2. kategóriája), amelyek összetettebb módosításokkal rendelkeznek, feltéve, hogy nem tartalmazzak „idegen DNS-t”. Ez a kategória a jelenlegi GMO-jogszabály hatálya alá tartozik, némi kiigazítással a kimutatási módszerek, a kockázatértékelési módszerek és a felügyeleti követelmények tekintetében. Míg az új génkezelési technikákkal nyert növények 2. kategóriáját GMO-ként kell felcímkézni, a nagyobb átláthatóság és a fogyasztók megfelelőbb tájékoztatása érdekében címkéiken szerepelhet az új génkezelési technikákkal való módosítás által közvetített jellemzőre vonatkozó információ. Ezenkívül az új génkezelési technikákkal nyert azon növények 2. kategóriája, amelyek rendelkeznek olyan jellemzőkkel, amelyek potenciálisan hozzájárulhatnak a fenntartható agrár-élelmiszeripari rendszerhez, részesülhetnek bizonyos ösztönzőkben. A Bizottság további ösztönzőket irányzott elő abban az esetben is, ha a bejelentő vagy a kérelmező kkv. A gyomirtó szernek ellenálló jellemzőkkel rendelkező, új génkezelési technikákkal nyert növények nem jogosultak ezekre az ösztönzőkre. A tagállamok a GMO-jogszabályban foglaltakkal ellentétben nem dönthetnek úgy, hogy területükön nem termesztik az új génkezelési technikákkal nyert növények 2. kategóriáját.

Az ökológiai termelésben tilalom vonatkozik az új génkezelési technikákkal nyert növények 1. és 2. kategóriájára, valamint a kapcsolódó termékekre egyaránt.

Az elnökség hasznosnak tartaná, hogy a Tanács a szakértői vizsgálat megkezdése előtt megbeszélést folytasson a javaslat kulcsfontosságú részeire való összpontosítás érdekében. E tekintetben az elnökség a következő kérdéseket terjeszti elő megvitatásra:

Megvitatandó kérdések:

Hogyan értékeli a javaslatot a fenntartható és reziliens agrár-élelmiszeripari rendszer biztosításának összefüggésében? A javaslat mely aspektusait tartja a legfontosabbnak?
